

Koronavírus z pohľadu odborníka

Koronavírusy patria do čeľade Coronaviridae. Sú to pleomorfné RNA vírusy (okružle, oválne až podlhovasté) so špirálovou symetriou, veľkosti 60 – 220 nm. Obal má charakteristické kyjakovité výbežky. Do čeľade Coronaviridae patrí viacero vírusov patogénnych pre zvieratá.

Okrem infekčnej nádchy spôsobujú tieto vírusy časté ochorenia hospodárskych a domácich zvierat. Ľudské koronavírusy sa delia do dvoch rodov – príslušníci rodu Coronavirus majú vzťah k respiračnému traktu, u ľudí môžu vyvolať nádchu až zápal pľúc, rod Torovirus tvoria tzv. ľudské črevné koronavírusy.

Do roku 2002 choroby ľudí s koronavírusovou infekciou predstavovali nevýznamné hnačkové ochorenia alebo postihnutie horných ciest dýchacích v podobe bežného prechladnutia, pri ktorom vírusy obvykle neprechádzali do dolných častí dýchacieho traktu. Komplikácie niekedy predstavovalo príležitostné vyvolanie záchvatov kašľa u astmatikov alebo zhoršenie chronickej bronchitídy u dospelých.

Situácia sa výrazne zmenila počas zimy v rokoch 2002 – 2003, kedy sa zjavilo vysoko nákazlivé, závažné a často smrteľné ochorenie SARS - (Severe Acute Respiratory Syndrome), t. j. ťažký akútny respiračný syndróm, spôsobený koronavírusom. Ochorenie prebiehalo prevažne ako ťažký atypický zápal pľúc. Hlavné príznaky sú vysoká teplota (nad 38°C), suchý kašeľ, krátky dych, ťažkosti s dýchaním. Prítomné môžu byť aj ďalšie symptómy ako bolesti hlavy, stuhlosť svalov, nechutenstvo, vyrážka, hnačka. Inkubačný čas sa odhaduje na 2 až 10 dní (bežne 2 – 5 dní).

Pôvodca SARS je však úplne odlišný od známych ľudských koronavírusov. Preto sa predpokladá, že sa k človeku dostal zo svojho zvieracieho hostiteľa – cibetky (vírus izolovaný zo zdravej cibetky bol takmer zhodný s pôvodcom SARS.) Ochorenie sa vyskytovalo hlavne v Číne, v Hongkongu a na Taiwane. Teda v oblastiach, kde sa mäso z cibetiek považuje za lahôdku. Vírus sa ľahko prenášal aj na ošetrojúci personál a leteckou dopravou sa rozšíril i do ďalších zemí – napr. Kanada.

K prenosu dochádza najmä kvapôčkami pri kýchaní, reči, kašľaní, ale aj priamym kontaktom. Diagnostika je laboratórna. Účinná terapia zatiaľ nie je známa. Liečba je spravidla symptomatická.

prof. MUDr. Ivan Rovný, PhD., MPH

hlavný hygienik Slovenskej republiky - zastupujúci